

substantiae materialis: dantur effectus qui demonstrent existentiam *substantiae spiritualis*; dantur effectus qui nec priori nec posteriori conveniant; & quibus verisimillime annuntiatur existentia *tertiæ substantiae*, à duabus prioribus essentia- liter distinctæ & diversæ.

Ergo verisimillimum est existere in Natura tertiam substantię speciem, quæ nec sit Materia, nec sit spiritus; & quæ sit ipsa Brutorum Anima.

... de la peregrinacion de su sacerdote en el sacerdote de la
... iglesia de San Pedro de Alcantara. En el año de 1610.
... que se dio en la villa de Madrid. Por el sacerdote
... sacerdote de la iglesia de San Pedro de Alcantara. En el año de 1610.
... que se dio en la villa de Madrid. Por el sacerdote
... sacerdote de la iglesia de San Pedro de Alcantara. En el año de 1610.

INSTITUTIONUM

PHILOSOPHICARUM

TRACTATUS SEPTIMUS.

*DE RELIGIONE ET DE MORIBUS:
SIVE ETHICE.*

576. OBSERVATIO. Ethice, vulgo *Moralis*, est scientia Morum rectrix: estque proinde Scientia, tum Officiorum cuique adimplendorum, tum Motivorum ad Officia hæc adimplenda impellentium. Hinc liquet præcipuam Philosophi scientiam esse debere Ethicen (104).

Sub Religione ab æterno omnis veritatis & emnis
rectitudinis principio manifestè emanante ; in ipsa Religione
fundari & ab ipsa Religione repeti rectam cunctam mo-
rum regulam , efficax omne virtutis motivum , necesse est.
Omnem à fundamentis Ethicen evertunt Athæi & Deistæ ,
vel dum rectas morum regulas tradunt : quoties suis mo-
rum regulis adimunt divina Religionis motiva , sine qui-
bus efficax nulla unquam potest existere Ethice , quæ in
varias cupiditates humanas , plaudente Ratione , domine-
tur (397 & 400).

Unde, quam Ethices ideam aut methodum, primus parturiit, plaudente Europa, Auctor Elementorum Metaphysicæ sacræ & profanæ, seu Theoriæ Entium insensibilium; hanc eandem exponemus & sequemur & demonstrabimus in philosophicis istis Institutionibus. Duplex erit philosophico simul & theologico huic tractatu Sectio.

& constitutiva scrutabimus & demonstrabimus: ut inde certum & indubitatum uobis iter sternamus ad divinam hanc Religionem, cui uni adhærere humanum omne genus oportet; & ex qua repeti debet recta omnis morum regula, efficax omne virtutis motivum.

In posteriori, compendiosam trademus morum theoriā; & universale aliquod ordinis moralis principium indicabimus, ex quo fluunt & in quod resolvuntur humanæ omnes cupiditates; sive in virtutem, sive in vitium illæferantur, ad arbitrium humanæ libertatis.

In utraque breves esse laborabimus, fundamentalia rerum principia ubique ponentes & demonstrantes, copiosam conclusionum segetem philosophicæ Ingenii sagacitati colligendam ubique exhibentes & relinquentes.

SECTIO PRIOR.

FUNDAMENTALIA RELIGIONIS PRINCIPIA.

577. DEFINITIO. I. Spectari potest Religio, vel ut aliqua collectio veritatum speculatoriarum & practicarum, quarum destinatio est ut Hominem, tum in sua Fide, tum in suo cultu, tum in suis Moribus regant; vel ut interior aliquis Animæ habitus, qui per salutares illas veritates irradiat & regit hominem.

I. Nihil aliud est Religio, sub priori respectu spectata, nisi collectio & summa dogmaticarum illarum veritatum, quas nobis manifestarunt, relatè ad cultum & ad Mores, tum sana Ratio, tum divina Revelatio; seu, Religio naturalis & Religio revelata.

II. Nihil aliud est Religio, sub posteriori respectu resspectu, nisi internus quidam Animæ nostræ habitus, quo supremum Naturæ omnis auctorem & arbitrum reveremur & amemus; quo ipsi docenti credimus, ipsi imperanti aut vetanti obtemperamus.

Essentialia duo sunt practicæ omni Religioni constitutiva; scilicet præstitus Deo cultus & prestita divinae Legi

obedientia; alterutro deficiente, deficit practica omnis Religio.

578. DEF. II. Dividitur Religio, in naturalem & revealatam: prout in nobis exoritur aut in nos emanat, vel ex sola Ratione naturali, vel ex aliqua Revelatione supernaturali.

I. *Religio naturalis* est interior illa naturæ & rationis vox, qua admonemur & edocemur existere supremum aliquod in Natura visibili Numen, à quo pendeant omnia, & cui cultum & obsequium debeamus; existere in nobis oblatoriam aliquam Legem, quam sit violare nefas & scelus.

II. *Religio revelata* est collectio illa veritatum speculatoriarum aut practicarum, quas à naturali nostra Ratione non hausimus, sed ab aliqua supernaturali manifestatione accepimus.

Sic Religionis revelatae dogma est, quod trinus in Personis existat Deus; quod humanum Genus creatum sit in justitia originali; quod Justos aeterna in cœlis felicitas, Reprobos aeterna in Inferis infelicitas: quas veritates nunquam detegere & certas habere potuisset humana Ratio, nisi eas ipsi Deus supernaturali modo manifestasset.

579. DEF. III. *Morum nomine intelligimus*, hunc agendi modum aut habitum, quem pariunt recta aut depravata humanæ rationis judicia, recti aut depravati humanarum propensionum appetitus.

Hinc intelligetur quæm necessaria sint parturienda morum rectitudini, divinæ Religionis incorrupta lumina & efficacissima motiva.

ALICUJUS IN GENERE RELIGIONIS NECESSITAS.

580. LEMMA. I. Existit infinitè perfectus Naturæ visibilis auctor & motor Deus: seu existit ens aliquod in omni perfectionis genere absolutum.

*

EXPLICATIO. Demonstratum manet ex praecedenti tractatu de Deo, prius istud lemma; ipsumque certitudine & evidenter existimamus, geometricæ nulli demonstrationi cedere (121).

581. LEMMA. II. *Inest Hominis, præter corpus organicum, Substantia spiritualis, libera, immortalis.*

EXPLICATIO. Demonstratum manet ex praecedenti tractatu de Anima humana, posterius istud lemma; ipsiusque veritatem existimamus, à nemine sano posse in dubium revocari.

PROPOSITIO FUNDAMENTALIS.

582. *Ab idea Dei evidenter existentis & infinitam omnem in se perfectionem essentialiter complectentis, manifestè fluit necessitas legitimi alicujus Deo deferendi cultus, divinæ alicujus fideliter observandæ Legis; ac proinde necessitas sanctæ alicujus habendæ & exercendæ Religionis.*

DEMONSTRATIO. In idea Entis infinitam omnem in se perfectionem actù existentem complectentis, evidenter & essentialiter includitur, & supremum in Hominem dominium, & necessarius Ordinis amor: cum evidenter melius sit habere, quam non habere utrumque illud attributum; cum utrumque illud attributum sit evidenter perfectio in se simpliciter simplex (384 & 488).

Atqui ex dupli illo essentiali Dei attributo evidenter fluit necessitas legitimi alicujus cultus Deo deferendi, necessitas divinæ alicujus Legis fideliter observandæ; ac proinde necessitas sanctæ alicujus habendæ & exēcendæ Religionis, cuius fundamentalia duo constitutiva sunt præstitus Deo cultus & præstita divinæ Legi obedientia (575). Explicatur & demonstratur pars hujuscemodis minoris utraque.

I. Ab idea Dei supremum in hominem dominium essentialiter habentis, fluit necessitas legitimi alicujus cultus;

ac proinde necessitas unius ex duobus fundamentalibus Religionis constitutivis. Demonst. ant.

Summum in Deo dominium importat summam in homine dependentiam, summam & essentialiem supponit homini obligationem referendi Deo & se & sua: ergo ex supremo Dei in hominem Dominio fluit necessitas cultus alicujus legitimi Deo deferendi. Dem. consequentia.

Si legitimum nullum Deo cultum deferat homo; jam vanam reddit essentialiem suam dependentiam, cuius nullam exercet functionem: jam neque se, neque sua, Deo supremum in suas omnes creaturas dominium habenti refert, essentialiisque sibi impositam obligationem exxit ingratus aut rebellis.

Ergo exigit supremum Dei in hominem dominium, exigit summa & essentialis dependentia hominis à Deo, ut legitimum aliquem Deo cultum deferat homo: Deo existentiæ suæ auctori, per internum suæ dependentiæ sensum, per internum & externum aliquod ejusdem dependentiæ exercitium; Deo suæ omnis præsentis & futuræ sortis ubique arbitrio, per internum suæ indigentiæ sensum, per imploratam precibus aut sacrificiis opem ipsius & beneficentiam; Deo suæ omnis præsentis & præteritæ felicitatis principio & fonti, per memorem acceptorum beneficiorum animum, & per internam aliquam & externam gratiæ & memoris illius animi manifestationem; Deo parenti suo & paternum ipsi amorem ubique exhibenti, per filialem animi sti amantis & amando adorantis affectum.

Ergo ab idea Dei supremum in hominem dominium essentialiter habentis, fluit necessitas legitimi alicujus cultus Deo deferendi, fluit fundamentale prius Religionis constitutivum.

II. Ab idea Dei necessarium ordinis amorem in se essentialiter complectentis, fluit divinæ alicujus Legis observandæ necessitas; ac proinde, necessitas alterius ex fundamentalibus duobus Religionis constitutivis. Dem. ant.

Si existit Deus, si existit ens infinitam omnem in se perfectionem essentialiter complectens: evidenter repug-